

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annettua lakia siten, että lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuodella. Sellaiset vaikeavammaiset yrittäjät, joiden toiminta olisi ollut vuoden 1994 kesäkuussa voimaan tulleen arvonlisäverolain mukaan verotonta, vapautettaisiin siten arvonlisäve-

rovelvollisuudesta siirtymäkauden järjestelynä myös vuonna 2003.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Vuoden 1994 kesäkuussa voimaan tulleen arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan vaikeavammaisten yrittäjien toiminta oli tietyin edellytyksin vapautettu verosta. Verovapaus koski sellaisia vaikeavammaisia yrittäjiä, joiden työ- ja toimintakyky on alentunut vähintään 70 prosenttia.

Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi vuoden 1995 alussa edellytti arvonlisäverolain muuttamista vastaamaan Euroopan yhteisön arvonlisäverolainsäädäntöä. Yhteisön arvonlisäverotusta koskevat säännökset sisältyvät jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste annettuun neuvoston kuudenteen direktiiviin 77/388/ETY, jäljempänä *kuudes arvonlisäverodirektiivi*.

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaan vaikeavammaisten yrittäjien toiminta on yleisten säännösten mukaisesti verollista. Direktiivin 28 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja F liitteen 7 kohdan perusteella jäsenvaltioilla on kuitenkin oikeus siirtymä kautena jatkaa sokeiden harjoittaman toiminnan verovapautta, jollei vapautus johda olennaiseen kilpailun vääristymiseen. Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyssä sopimuksessa

Suomelle on myönnetty vastaava sokeiden harjoittamaa toimintaa koskeva oikeus. Yhteisön oikeuden mukaan Suomella ei siten ole oikeutta vapauttaa verosta muiden vammaisten yrittäjien harjoittamaa toimintaa.

Arvonlisäverolakia muutettiin kuudennen arvonlisäverodirektiivin ja liittymissopimuksen määräyksiä vastaavaksi vuoden 1995 alusta säätämällä tietyin edellytyksin verottomaksi vain sokeiden henkilöiden harjoittama liiketoiminta (1486/1994). Muiden vaikeavammaisten yrittäjien harjoittama toiminta muuttui yleisten sääntöjen mukaan verolliseksi.

Vaikeavammaisten henkilöiden yritystoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi säädettiin vuonna 1995 laki vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista (1393/1995). Lain nojalla vapautettiin verosta kaikki sellaiset vaikeavammaiset yrittäjät, joiden toiminta olisi ollut vuoden 1994 kesäkuussa voimaan tulleen arvonlisäverolain mukaan verotonta. Lakia sovellettiin aluksi vuosina 1995 ja 1996. Lain voimassaoloa on tämän jälkeen jatkettu kuusi kertaa vuosiksi 1997—2002.

Lain tarkoituksena on ollut paitsi mahdollistaa vaikeavammaisten yrittäjien sopeutuminen verovelvollisuuteen myös antaa viranomaisille aikaa selvittää, miltä osin arvon-

lisäverovelvollisuudesta aiheutuva kustannuslisä edellyttää vaikeavammaisten yrittäjyyttä tukevia toimenpiteitä.

2. Ehdotettu muutos

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti maaliskuussa 1996 työryhmän, jonka tehtävänä oli muun muassa selvittää vaihtoehtoisia tapoja turvata vaikeavammaisten henkilöiden yritysten toimintaedellytykset tukijärjestelmien kautta. Työryhmän laatima selvitys valmistui helmikuussa 1997 (Vammaistyöryhmä '96:n muistio 1997:6).

Toteuttaakseen Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämän vaikeavammaisten yrittäjien arvonlisäveronhuojennuksen poistamisen työryhmä ehdotti vammaisten yrittäjyyden edistämishankkeen käynnistämistä. Ehdotuksen mukaan hanke olisi tullut saattaa päätökseen vuoden 1997 lokakuun loppuun mennessä kauppa- ja teollisuusministeriön johtamassa työryhmässä. Hankkeen tarkoituksena oli kauppa- ja teollisuus-, työ-, sosiaali- ja terveys- sekä valtiovarainministeriön, Kansaneläkelaitoksen ja järjestöjen kanssa yhteistyössä selvittää, miten vammaiset henkilöt otetaan huomioon kauppa- ja teollisuusministeriön ja työvoimahallinnon yritystutkimuodoissa sekä Kansaneläkelaitoksen tutkimuodoissa ja miten vammaisten henkilöiden yrittäjyyttä voitaisiin parhaiten tukea.

Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmassa todetaan, että vammaispolitiikan voimavaroja kohdennetaan Vammaistyöryhmä '96:n ehdotusten suuntaisesti siten, että verotuksen kautta kanavoitua tukea muutetaan suoraksi tueksi ja palveluksi.

Vammaistyöryhmä '96:n ehdotusten toteuttamiseksi kauppa- ja teollisuusministeriö käynnisti vuoden 2000 lokakuussa osana hallitusohjelmassa myös mainittua yrittäjyys-hanketta selvitystyön vammaisten henkilöiden yrittäjyyden edistämiseksi. Selvitystyön tavoitteena oli muun ohessa kartoittaa, miten arvonlisäveronhuojennuksen poistaminen tulisi huomioida vammaisille yrittäjille tarjolla olevien yritystutkimuotojen ja muiden tukijärjestelmien sekä neuvontapalveluiden kehittämisessä. Toukokuun 14 päivänä 2001 valmistuneen loppuraportin mukaan vammaisille yrittäjille ei voida antaa yri-

tystukea tai elinkeinotukea pysyvänä tukimuotona, minkä vuoksi raportissa ei ehdotettu muutoksia näihin tukimuotoihin.

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti vuoden 2001 marraskuussa työryhmän valmistelemaan toimenpide-ehdotuksia sosiaalisen yritystoiminnan edistämiseksi. Työryhmän loppuraportti valmistui toukokuun 15 päivänä 2002, ja siinä ehdotetaan muun muassa, että arvonlisäverovapaus korvattaisiin kolmi-vuotisena kokeiluna aloitettavalla vaikeavammaisten yrittäjien suoralla tuella. Kokeilussa vaikeavammaisille yrittäjille palautettaisiin suorana tukena yrittäjän maksama arvonlisävero. Tukeen oikeutettuja olisivat nykyisin veronhuojennuksen piiriin kuuluvat vaikeavammaiset yrittäjät, ja tuen määrä vastaisi toiminnasta valtiolle tilitettävän veron määrää. Tuki maksettaisiin jo päättyneen kotitaloustyön tukikokeilun tapaan työvoima- ja elinkeinokeskuksista. Tukikokeilun ehdot määriteltäisiin siten, että tukimenojen lisäys vastaisi suunnilleen nykyisestä arvonlisäverovapaudesta johtuvaa verotuoton menetystä.

Koska vaikeavammaisten henkilöiden harjoittaman yritystoiminnan edellytysten turvaamisesta ei ole vielä tehty pysyviä ratkaisuja, ehdotetaan, että vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annettua lakia sovellettaisiin siirtymäkauden järjestelyinä myös vuonna 2003. Lain 3 §:n 2 momenttia muutettaisiin vastaavasti.

3. Esityksen vaikutukset

Suomessa on noin 1 000 vaikeavammaista yrittäjää, joiden toiminta olisi ilman määräraikaista veronhuojennusta muuttunut vuoden 1995 alusta arvonlisäverolliseksi. Vaikeavammaisten yrittäjien liiketoiminnan vapauttaminen verosta vuonna 2003 pienentää arvonlisäveron tuottoa vähäisessä määrin.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

Esityksestä on kuultu sosiaali- ja terveysministeriötä sekä kauppa- ja teollisuusministeriötä.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista 8 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1393/1995) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1058/2001, seuraavasti:

_____ 3 § _____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
_____ 200 .

Tätä lakia sovelletaan, kun tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu taikka tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön vuosina 1995—2003.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista 8 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1393/1995) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1058/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Tätä lakia sovelletaan, kun tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu taikka tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön vuosina 1995—2002.

Tätä lakia sovelletaan, kun tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu taikka tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön vuosina 1995—2003.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.
